

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **M. P.**, zast. Mgr. Andrejem Perepečenovem, advokátem AK Jana Zajíce 36, 170 00 Praha 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 3. 2004, č. j. OAM-3352/VL-18-P27-2003, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 11. 2005, č. j. 14 Az 324/2004 - 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 3. 2004, č. j. OAM-3352/VL-18-P27-2003 neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně rozhodl o tom, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem, který ji rozsudkem shora zamítl. Žalobce (stěžovatel) napadnul rozsudek krajského soudu kasační stížností.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad,

kteřý demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Institut přijatelnosti kasační stížnosti je snahou o rovnováhu mezi dvěma zájmy: zájmem na spravedlnosti v každém jednotlivém případě a zájmem na efektivitě působení objektivního práva. Ryze formální důraz často kladený na dosažení spravedlivého výsledku řízení (ve smyslu jeho procesní bezvadnosti) ve svých důsledcích výrazně oslabuje právní jistotu a tedy i efektivitu práva. Jak k tomu opakovaně uvedl Ústavní soud (viz např. náleze ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 24, str. 222-223; obdobně též náleze ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. III. ÚS 150/03, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 31, str. 149), „[...] žádný právní řád není a nemůže být z hlediska soustavy procesních prostředků k ochraně práv, jakož i z hlediska soustavy uspořádání přezkumných instancí, budován ad infinitum. Každý právní řád přináší a nutně musí přinášet i určitý počet chyb. Účelem

přezkumného, resp. přezkumných řízení může být reálně takováto pochybení aproximativně minimalizovat, a nikoliv beze zbytku odstranit. Soustava přezkumných instancí je proto výsledkem poměřování na straně jedné úsilí o dosažení panství práva, na straně druhé efektivity rozhodování a právní jistoty. Z pohledu tohoto kritéria je zavedení mimořádných opravných prostředků, čili prodlužování řízení a prolomení principu nezměnitelnosti rozhodnutí, která již nabyla právní moci, adekvátní toliko v případě důvodů výjimečných.“

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Jako důvod přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že sdělení o jeho napadání a označování za banderovce a ruchovce správní orgán i soud ignorovaly, dále že je povinnost všech státních orgánů dodržet závazky z mezinárodního práva na ochranu lidských práv, že se správní orgán nevypořádal s tvrzením žalobce, že je ruchovcem a že na něj jsou činěny útoky, že závěr o neexistenci překážky vycestování byl učiněn jedinou větou a dále poukazuje na intenzitu pronásledování a diskriminačních opatření před tím, než by jeho obava o život či osobní svobodu byla považována za důvodnou a jeho osoba za hodnou mezinárodní ochrany českého státu.

K jednotlivým důvodům přijatelnosti soud uvádí, že v rámci protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území České republiky je zřejmé, že mu i jeho dětem nadávali do „banderovců“, že je řecko-katolického vyznání a tam kde žil, žádný takový kostel není, proto nemohl do kostela chodit. Nebyl členem žádné politické strany a neúčastnil se aktivně politického života. Sousedé a spolupracovníci mu však nadávali do „banderovců“ a „ruchovců“. Jiné problémy kvůli svým politickým názorům neměl, jeho okolí jej však ponižovalo. Jediné řešení viděl v tom, že z Ukrajiny odjede. Když se obrátil na svého vedoucího s tím, že se mu nelíbí chování jeho kolegů, tak mu řekl, ať odejde. Proto z práce odešel a poté nemohl získat jiné, než mnohem méně placené zaměstnání.

Ze shora uvedeného je zřejmé, že kasační důvod, ač neoznačený, lze nejlépe podřadit pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (zákon č. 150/2002Sb., soudní řád správní). Podle tohoto ustanovení vady řízení spočívají v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost,

Ministerstvo musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován, nemá ani povinnost samo domýšlet důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné (rozsudek NSS č. j. 5 Azs 50/2003 ze dne 26. 2. 2004).

Ovšem s námitkou, že stěžovateli bylo nadáváno do „banderovců a ruchovců“ povýtce soukromými osobami, se již soud často zabýval (např. rozsudek č. j. 3 Azs 22/2004 ze dne 10. 3. 2004, či rozsudek č. j. 5 Azs 7/2004 ze dne 29. 3. 2004) a takovouto situaci nelze považovat za azylový důvod, neboť nejde o pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo o strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině

nebo pro zastávání určitých politických názorů. Sám stěžovatel ani netvrdil, že by se politického života aktivně účastnil a napadání jeho a jeho rodiny tak nemá s tímto nic společného a není ani výsledkem aktivity státních orgánů. Obdobně za takový problém nelze považovat ani ekonomické důvody jako nedostatek finančních prostředků či nemožnost sehnat dobře placenou práci. I těmito otázkami se Nejvyšší správní soud již zabýval v řadě svých rozhodnutí (č. j. 3 Azs 20/2003 ze dne 30. 10. 2003, č. j. 4 Azs 24/2003 ze dne 28. 11. 2003). Za azylově relevantní důvod nelze považovat ani nemožnost navštěvovat pravidelně řecko-katolické bohoslužby. Nejvyšší správní soud považuje odůvodnění krajského soudu za dostatečné, co se týče jeho obsahu i formy a nesdílí názor stěžovatele o jednovětém odůvodnění.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatel sám žádné jiné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nějž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). V předmětné věci soud ustanovenému zástupci odměnu za zastupování nepřiznal, neboť z obsahu soudního spisu vyplývá, že s výjimkou převzetí usnesení o ustanovení zůstal procesně zcela nečinný.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 23. srpna 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu